

4. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. – Москва, 2000. – 31 с.
5. Томахин Г.Д. Понятие лингвострановедения, его лингвистические и лингводидактические основы // ИЯШ, 1980, №3. – С. 77–80.
6. Сафонова В.В. Культуроведение в системе современного языкового образования // ИЯШ, 2001, №3. – С. 17–23
7. Воробьев В.В. Лингвокультурология. Теория и методы. – Москва, 1997. – 24 с.
8. Словарь русского языка. Лингвокультурология. – Москва, 1998 – 135 с.
9. Веденина Л.Г. Теория межкультурной коммуникации и значение слова // ИЯШ, 2000, №5. – С. 73–76.
10. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – Москва, 1985. – С. 61–89.
11. Иванюк Н.И. О профессиональной значимости лингвострановедения в преподавании иностранного языка как специальной дисциплины // Межвузовский сб. научн. Трудов. – Горький, 1983. – С. 164 – 175.
12. Барышников Н.В. Параметры обучения межкультурной коммуникации в средней школе // ИЯШ, 2002, №2. – С. 29–32.
13. Кунанбаева С.С. Язык и культура: проблемы и перспективы. Вступ.сл. межд. Научн.-метод. Конф. «Язык и культура: лингводидактический аспект». – Алматы, 1998. – 4 с.
14. Кунанбаева С.С. Теоретические основы коммуникативно-ориентированного обучения иностранным языкам, коммуникативные основы обучения иностранным / неродным языкам// Сб. научн.метод. ст. –Алматы, 1994. – С. 3 – 6.
15. Бергельсон М.Б. Межкультурная коммуникация как исследовательская программа: лингвистические методы обучения кросс-культурных взаимодействий // Вестник МГУ, сер.19 Лингвистика и межкультурная коммуникация, 2001, №4. – С. 166 – 178.
16. Елухина В.В. Роль дискурса в межкультурной коммуникации и методика формирования дискурсивной компетенции // ИЯШ, 2002, №3. – С. 9–13.
17. Синица Ю.А. Межкультурная коммуникативная компетенция: требования к уровню владения и некоторые пути ее формирования // ИЯШ, 2002, №6. – 11 с.
18. Елухина Н.В. Роль дискурса в межкультурной компетенции и методика формирования дискурсивной компетенции // ИЯШ, 2002, №3. – 9 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Гульнара Закирова – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків Казахського університету міжнародних відносин та світових мов імені Абилай хана, Алмати.

Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов, міжкультурна комунікація.

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Галина АНТОНЮК (Львів, Україна)

У статті розглянуто дидактичні та методичні засади впровадження інформаційних засобів у навчальний процес, зокрема при вивченні іноземних мов. Охарактеризовано роль матеріально-технічної бази, як такої, що забезпечує аналог природного мовленнєвого середовища і дає можливість формування комунікативних навиків. Зосереджено увагу на процесах впровадження Інтернет-технологій в освітній процес, з'ясовано позитивні сторони цього процесу, а також ризики і тенденції неконтрольованого і недозованого використання інноваційних технологій в освітньому середовищі.

In the article the didactic and methodical principles of multimedia means implementation in the study process are reviewed, especially by foreign language learning. The role of material and technical basis, as one that provides the natural speech analogue, is described. The special attention is paid to the Internet-technologies implementation processes into the studying process, the positive sides of this process are ascertained, as well as some risks and tendencies of the unregulated and unmeasured use of innovative technologies in educational environment.

Сучасний міжнародний стан України, вихід її на європейський і світовий простір обумовлюють розглядати іноземну мову як важливий засіб між культурного спілкування. Основне призначення іноземної мови як предметної навчальної галузі – сприяти опануванню студентами знань і умінь спілкування в усній і писемній формах відповідно до завдань і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях.

З огляду на впровадження вимог Болонської декларації мовна підготовка студентів повинна відповідати європейським якісним та кількісним характеристикам. Зміни в економічній, соціальній та політичній сферах життя вимагають нових підходів до розбудови системи вищої освіти. Підвищити рівень мовної підготовки студентів можна шляхом залучення нових педагогічних та інформаційних технологій.

Мета дослідження – дослідити місце, роль, потенціал новітніх технологій та мультимедійних засобів при викладанні та навчанні іноземних мов.

Аналіз навчання основ інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах показує, що рівень сформованості знань та практичних умінь студентів, їх самостійної готовності до подальшої самоосвіти значною мірою не відповідає вимогам сьогодення. Саме тому основною проблемою є пошук та розробка ефективної

системи організації навчально-виховного процесу, що базується на індивідуалізації механізмів особистісного розвитку. Для забезпечення належного рівня знань, умінь та навичок з основ інформаційних технологій необхідно внести зміни в методіку та організацію навчального процесу, форми проведення занять та зміст навчання. Застосування інформаційно-технологічних інновацій (мультимедійний формат, гіпертекст, гіпермедіа, віртуальна реальність, Інтернет-технології) в педагогічній теорії та практиці дозволяють реалізувати індивідуально-орієнтований підхід до навчання іноземної мови у вищому навчальному закладі [6, 17].

Одним з ефективних напрямів у сфері навчання іноземних мов стає розробка системи навчання на базі інформаційних технологій. За допомогою поєднання звукових, графічних, анімаційних та текстових ефектів можливо досить вдало імітувати ефект занурення в активне мовне середовище, реалізуючи сучасні лінгвістичні, технологічні, методичні та педагогічні технології. Крім того, при навчанні іноземної мови за такими програмами відпрацьовуються всі аспекти мови: фонетичний, граматичний, лексичний та комунікативний, що дозволяє більш якісно та швидко оволодівати мовним матеріалом, набувати мовленнєвих навичок та вмінь. Велику роль у цьому відіграють мультимедійні засоби, які дають можливість постійно оновлювати навчальні матеріали і вдосконалювати системи роботи над ними. Інтенсивні мультимедійні програми для навчання іноземної мови необхідно розробляти відповідно до найновіших технологій обробки звуку, тексту і графіки. Глибоко продумана методіка, спеціально розроблена для комп'ютерного вивчення мови, великий обсяг відповідно підібраного навчального матеріалу, висока якість звучання лінгвістичного матеріалу, озвученого дикторами-носіями мови або взятого з оригінальних джерел створюють досконалий, сучасний посібник для всебічного вивчення іноземної мови.

У навчальному процесі при створенні іншомовних навчальних об'єктів професійного спрямування можливим є активне використання навчальних ресурсів з мережі Інтернет. Мультимедійні засоби характеризуються великим дидактичним потенціалом. Завданням викладача при цьому є здійснення загального контролю за роботою студентів, розуміння того, що студент є активним чинником у навчальному процесі. Розвиток творчих здібностей студентів сприяє успішній їх діяльності щодо засвоєння нових знань.

Доцільним є запровадження інформаційних технологій у навчанні іноземних мов на базі розгалуженої телекомунікаційної мережі. Телекомунікаційна мережа забезпечує доступ викладачів, науковців та студентів до інформаційних джерел як у межах університету, так і глобальних.

У сучасних педагогічних виданнях [1; 2, 4, 10] відзначається, що традиційна (неінформатизована) система навчання не створює умови для ефективного розвитку розумових здібностей студентів, нівелює їхні творчі потенції. Як правило, у вузівському масовому досвіді навчання більшість викладачів прагне дати студентам якнайбільше інформації зі своєї дисципліни. При цьому репродуктивні методи її передачі вимагають мінімуму пізнавальної і творчої активності. У результаті суспільство одержує пасивного фахівця, виконавця, що не володіє навичками прийняття рішень у професійній сфері. Традиційний процес навчання має ряд класичних протиріч, які можна сформулювати в такий спосіб: 1) активність викладача і пасивність студента; 2) орієнтованість навчальної програми на середнього студента; 3) недостатній індивідуальний підхід; 4) представленні інформації в абстрактно-логічній формі; 5) обмеженість у часі та ін. Перераховані протиріччя складають серйозну проблему для освітнього процесу взагалі. При використанні інформаційних технологій у навчальному процесі форми традиційної взаємодії "викладач-студент" змінюються, оскільки, по-перше, вводяться нові засоби навчання, що стають сполучною ланкою процесу (наприклад, у дистанційній освіті це – система "студент-комп'ютер-викладач"), по-друге, студент перетворюється з об'єкта навчання в суб'єкт. Це стає можливим завдяки активній позиції студента; переході процесу пізнання з категорії "учити" у категорію "вивчати" дисципліну усвідомлено і самостійно; інтерактивному зв'язку з різними освітніми ресурсами (бібліотеки, словники, енциклопедії) і освітніми

співтовариствами (колеги, консультанти, партнери); інформаційній насиченості і гнучкості методики навчання з застосуванням інформаційних технологій; “зануренні” в особливе інформаційне середовище, що якнайкраще мотивує і стимулює процес вивчення.

Водночас широке впровадження інформаційних технологій у навчальний процес не є позбавленим застережень. На сучасному етапі розвитку інформаційної цивілізації як ніколи є **актуальною проблема гуманізації глобальної інформаційної системи**, оскільки виникає можливість негативного впливу технократичного мислення позбавленого моральних імперативів. Тому духовно-ціннісне ядро інформаційно-технологічної компетентності покликане діяти як захисний шар від руйнівного впливу інформаційної антикультури. [3, 339] У результаті аналізу методичної літератури і кращого педагогічного досвіду викладачів ВНЗ сформульовані основні проблеми комп’ютерного навчання:

1. Проблема співвідношення обсягу інформації (потоків інформації), що може надати комп’ютер студенту й обсягу відомостей, які він може, по-перше, охопити думкою, по-друге – осмислити, а по-третє – засвоїти.

2. Традиційний шлях навчального пізнання укладається, відповідно до понять діалектичної логіки, у переході від явища до сутності, від часткового до загального, від простого до складного і т.д. Таке “покрокове” навчання дозволяє студенту перейти від простого опису конкретних явищ, число яких може бути досить обмеженим, до формування понять, узагальнень, систематизації, класифікації, а потім і до виявлення сутності різних порядків. Новий шлях пізнання відрізняється великим інформаційним потоком, дозволяє швидше проходити етапи систематизації і класифікації, підводити факти під поняття і переходити до виявлення різних сутностей. Однак швидкість таких переходів і осмислення фактів, їхня систематизація і класифікація обмежені природними можливостями людини і доволі слабо вивчені. У зв’язку з цим, співвідношення традиційного й інформаційного потоків навчальної інформації не може бути точно визначено. Сюди ж відноситься і проблема орієнтації студентів у потоці інформації, наданій комп’ютером з мережі Інтернет.

3. Проблема темпу засвоєння студентами матеріалу за допомогою комп’ютера (проблема можливої індивідуалізації навчання при класно-визначеній системі). У результаті використання навчальних систем відбувається індивідуалізація процесу навчання. Кожен студент засвоює матеріал за своїм планом, тобто відповідно до своїх індивідуальних здібностей сприйняття. У результаті такого навчання вже через 1–2 заняття вони будуть знаходитися на різних стадіях (рівнях) вивчення нового матеріалу. Це приведе до того, що викладач не зможе продовжувати навчання за традиційною класно-визначеною системою. Основне завдання такого навчання полягає в тому, щоб студенти знаходилися на одній стадії перед вивченням нового матеріалу. Очевидно, це може бути досягнуто при сполученні різних технологій навчання, причому навчальні системи повинні містити кілька рівнів складності.

Процес впровадження інформаційних технологій в освітній процес є складним і вимагає фундаментального осмислення. Застосовуючи комп’ютер у навчальному процесі, необхідно стежити, щоб студент не перетворився у додаток до машини, що вміє мислити і працювати за запропонованим кимось (у даному випадку програмістом) алгоритмом. Для вирішення цієї проблеми при викладанні дисциплін поряд з інформаційними методами застосовуються *традиційні*. Досвід застосування інформаційних технологій в процесі практичного викладання показав, що на сучасному етапі педагогічною наукою приділено недостатньо уваги питанням *поєднання традиційної і інформаційної форм навчання*. Вивчаючи науково-методичну літературу з проблем використання комп’ютерної техніки, можна зробити висновок: для підвищення якості навчання з використанням інформаційних технологій необхідно враховувати виникаючі при цьому психолого-педагогічні і методичні проблеми; навчально-контролюючі програми повинні відповідати всім вимогам, які стоять перед програмним забезпеченням.

Таким чином, викладений матеріал дозволяє зробити **наступні висновки:**

1. Сучасні умови диктують необхідність вивчення іноземної мови з орієнтацією на її практичне застосування у побутовому, діловому, професійному спілкуванні.

2. Інтенсивний розвиток інформаційної бази науки і техніки, розширення ділових, культурних зв'язків з медичними, науковими, економічними колами в міжнародному масштабі змушують переглянути вимоги до висококваліфікованого фахівця. Особливу значимість набуває уміння поєднувати глибокі професійні знання і навички з комп'ютерною грамотністю і високим рівнем володіння мовою. У сучасному навчально-освітньому процесі доцільним є використання моделі, яка вдало поєднує традиційні методи навчання іноземної мови з сучасними методами комп'ютеризованого навчання.

3. Така форма навчання сприятиме створенню навчальної ситуації, у якій подання, закріплення та активізація мовного матеріалу проводиться студентом самостійно, а формування мовленнєвих навичок і умінь здійснюється під керівництвом викладача. Сучасні педагогічні технології допомагають реалізувати особистісно-орієнтовний підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням можливостей студентів, їх рівня мовної підготовки.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Асоянц П., Чекаль Г., Сердюков П. та ін. Основи методики створення і застосування комп'ютерних програм у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник. – К.: КДПШ, 1993. – 108 с.
2. Засоби і технології єдиного інформаційно-освітнього простору / За ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука. – К. 2004. – 240 с.
3. Князян М. Структура інформаційно-технологічної компетентності та методичні аспекти її формування у майбутніх перекладачів // Наукові Записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка. Серія: Філологічні науки. Випуск 81(2). Вид-во КДПУ. Кіровоград. 2009. – С.337–340.
4. Інноваційні технології в сучасній освіті / За ред. Л.І. Даниленко. – К.: Лотос, 2004. – 220 с.
5. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2002.
6. Першукова О. Європейська багатомовність в освіті // Шлях освіти. 2000. № 4. С. 24–27.
7. Скалій Л.І. Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних мов // Іноземні мови. – 2003. – № 4. – С. 5–9.
8. Тарнопольський О.Б. Методика навчання англійської мови. – Київ: Вища школа, 1993.
9. Шуневич Б. Дистанційна освіта: теорія інтерактивності й комунікації // Вісник Соціологія. Психологія. Педагогіка. – К.: КНУ, 2003. – Вип. 17–18. – С.45–50.
10. Шуневич Б. Теоретичні основи дистанційного навчання. – Львів, 2006. – 243с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Галина Антонюк – кандидат філософських наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська Політехніка»

Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах.

СУЧАСНІ СВІТОВІ ПРОБЛЕМИ НАБОРУ У ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ (ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ МОНТКЛЕРСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, НЬЮ-ДЖЕРСІ, США)

Олександр БІЛОУС, Людмила ГАРКУША (Кіровоград, Україна)

Стаття присвячена питанням набору у вищі навчальні заклади на прикладі рекрутменту до Монтклерського державного університету, Нью-Джерсі, США.

The article deals with the issues of recruitment to higher learning institutions based on the practices of Montclair State University, New Jersey, US.

Постановка проблеми. Аксіоматичним є твердження про те, що навчання у вищому навчальному закладі починається не з першого курсу, а принаймні зі старших класів школи й, безумовно, зі вступної кампанії до ВНЗ. Якісними показниками відбору майбутніх студентів визначаються рівень складності та виконання навчальних програм, відсоток успішності студентів, наукової й практичної активності викладачів, рейтинг ВНЗ, а отже, й роль його випускників у народному господарстві країни та розвитку її міжнародних зв'язків.

Усі події останніх років в Україні та світі не дають занадто великих підстав до оптимізму в розв'язанні цього складного, багатоаспектного питання. Загальна світова фінансова криза, що знизила рівень доходів та підвищила вартість життя пересічних громадян більшості країн, включно з нашими співвітчизниками; подорожчання освітніх